

2022-2023 ÖĞRETİM YILI GÜZ YARIYILI
YTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ
PLANLAMA KURAM VE TEKNİKLERİ

Prof. Dr. Yüksel DİNÇER, Doç. Dr. Mehmet Doruk ÖZÜGÜL
Dr. Öğr. Üyesi Erhan Kurtarır, Arş. Gör. Çiğdem İbişoğlu
Pazartesi 14:00 – 16:50 (D308)

Dersin Amacı

Kent planlamasının dayandığı kuramları ve oluşum süreçlerini mekân zaman boyutunda açıklamak ve çağdaş kent planlama kuramlarının ortaya çıkış felsefesini tartışarak, planlama uğraşının kuramsal arka planı hakkında öğrencileri bilgilendirmektir.

Dersin İçeriği

Bu ders kapsamında temel felsefe akımları, *Theoria (kuram) - Praxis (kılık) - Poiesis (oluşturma/yaratma)*, *nedensellik, paradigma, paradigma kayması, ussalılık (rasyonalite) türleri* vb. kavramlar üzerinde durulmakta, 19, 20 ve 21. Yüzyılın temel özellik ve sorunsalları planlama düşüncesiyle ilişkilendirilerek ele alınmakta, temel planlama okulları ve Fiziksel Planlama, Geniş Kapsamlı Ussal Planlama, Sinoptik Planlama, Sosyal planlama, Ekolojik Planlama, Politikalar Planlaması, Stratejik Planlama, Artırımsal (*Incremental*) Planlama, Savunucu Planlama, Radikal Planlama başta olmak üzere çeşitli planlama kuramları açıklanmakta ve tartışılmaktadır.

Derste ayrıca bu evrensel tartışmalarla ülkemizdeki kent planlama uygulamaları ve kuramsal boyutları arasında bağ da kurulmaktadır. Aşağıda bu içeriğin haftalara dağıtılarak sunulduğu ders planını bulmak mümkündür. Bu planda yer alan sınav tarihleri bölüm başkanlığının sınavlara ilişkin programı bağlamında değişikliğe uğrayabilir.

Hafta	Konu / Anlatı
1. Hafta / 3.10.2022	Dersin amacı ve içeriği hakkında genel bilgilenme
2. Hafta / 10.10.2022	Temel felsefe akımları ve “kuram” kavramına yönelik etimolojik açıklamalar ○ <i>Theoria, Praxis, Poiesis</i> Sosyal Bilimlerde Kuram, Paradigma ve Paradigma Kayması / Thomas Kuhn ve Karl Popper’in Epistemolojik Yaklaşımlarına İlişkin Bir Karşılaştırma
3. Hafta / 17.10.2022	Kuram Nedir? Kuram kavramına ilişkin çeşitli tanımlar ve “nedensellik” türleri ○ <i>Gerekircilik</i> ○ <i>Gerekmezcilik</i> ○ <i>Olasılığa bağlı nedensellik</i>
4. Hafta / 24.10.2022	Planlama ve Kent Planlama Nedir?
5. Hafta / 31.10.2022	20. yüzyıl öncesi planlama yaklaşımları ve sanayi kentinin sorunları ○ <i>Hijyenist Model</i>

	○ Kültüralist Model ○ İlerlemeci Model ○ Ütopist Model...
6. Hafta / 7.11.2022	Planlama Kuramlarının Sınıflandırılması
7. Hafta / 14.11.2022	Sistem Teorisi ve Geniş Kapsamlı Ussal (Rasyonel) Planlama
8. Hafta / 21.11.2022	Ara Sınav 1 - Klasik
9. Hafta / 28.11.2022	Geniş Kapsamlı Ussal (Rasyonel) Planlama
10. Hafta / 2.12.2022	İletişimsel Rasyonelite, Stratejik Planlama Kuram ve Teknikleri
11. Hafta / 12.12.2022	Katılımcı Planlama Kuram ve Teknikleri
12. Hafta / 19.12.2022	Ara Sınav 2 – Evde yanıtlanacak sınav (Take home exam)
13. Hafta / 26.12.2022	Planlamada Paradigma Kayması ve Yeni Kuramlara Geçiş Tartışması ve Genel Değerlendirme
14. Hafta / 2.1.2023	Mazeret Sınavı

DEĞERLENDİRME ESASLARI:

Öğrencinin bu dersteki başarı notu yıl içi notunun %60'ı ve yılsonu notunun %40'ından oluşmaktadır. Yıl içi notu iki ara sınavın sırasıyla %35 (Klasik Sınav-1) ve %25 ağırlıklı (Evde Sınav-2) ortalamasından oluşurken, yılsonu notu ise yapılacak bir yazılı final sınavı ile belirlenecektir.

TEMEL KAYNAKLAR

- Alexander, E.R. (1992). Approaches to Planning: Introducing Current Planning Theories, concepts and issues, Gordon and Breach Science Publishers, SA.
- Allmendinger, P. (2002). Planning Theory, Palgrave.
- Allmendinger, P. (2002). "Toward a Post-Positivist Typology of Planning Theory", Planning Theory, Vol.1.(1), Sage Publications, London.
- Allmendinger, P. and Tewdwr-Jones, M. (2002). "The Communicative Turn in Urban Planning:Unravelling Paradigmatic, Imperialistic and Moralistic Dimensions", Space & Polity, Vol.6, no. 1, 5-24.
- Anderson, L.T. (1995). Guidelines for Preparing Urban Plans, Chicago, Planners Press.
- Benevolo. L. (1975). Histoire de ville, Paranthése, Marseille.
- Briassoulis, H. (1999) Analysis of Land Use Change: Theoretical and Modeling Approaches, The Web Book of Regional Science, Regional Research Institute, West Virginia University.
- Campbell, S. and Fainstein, S.S. (2003). Readings in Planning Theory, Second Edition, Blackwell Publishing, USA.
- Chadwick, G. F. (1971). A system view of planning; towards a theory of the urban and regional planning process, Pergamon Press, New York.
- Connell, D. (2010). "Schools of Planning Thought: Exploring Differences through Similarities", International Planning Studies, Vol.15, No.4, 269-280.
- Delacampagne, C. (2010). 20.Yüzyıl Felsefe Tarihi, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.
- Delfante, C. "La codification des Plans de la Ville(2)", Forma Urbis, Les Plans Generaux de Lyon XVIe-Xxe Siécle.

- Dempster, M.Beth L. (1998). A self-organising systems perspective on planning for sustainability, The University of Waterloo Waterloo, Ontario.
- Ersoy, M. (derleyen), (2007), Kentsel Planlama Kuramları, İmge Kitabevi.
- Ersoy, M. (derleyen), (2012). Kentsel Planlama Ansiklopedik Sözlük. Nnova Yayıncılık, İstanbul.
- Gürel, S. (1998). Planlama Kuramları, Yıldız Üniversitesi Matbaası, SP-243-15-88, İstanbul.
- Hall, P. (2014). Cities of tomorrow: An intellectual history of urban planning and design since 1880. John Wiley&Sons.
- Hançerlioğlu, O. (1978). Felsefe Ansiklopedisi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Healey, P., McDougall, G., Thomas, M. J. (1979). Planning Theory. Prospects for the 1980s, Oxford; Pergamon Press.
- Hudson, B. (1976). "Comparative and Current Planning Theories; Counterparts and contradictions", Journal of the American Planning Association 45 (4).
- Kazgan, G. (1974). İktisadi Düşünce veya Politik İktisadın Evrimi, Bilgi Yayınevi, Ankara.
- Keleş, R. (1972). Şehirciliğin Kuramsal Temelleri, A.Ü. SBF. Yayınları, No.332, Ankara.
- Kuhn, Thomas S. (İlk yay. tarihi 1962). Bilimsel Devrimlerin Yapısı.
- Lampl, P. (1968). Cities and Planning in the Ancient Near East, Braziller, N.Y.
- Lavedan, P. (1974). L'urbanisme au Moyen Age, Paris: Art et métiers graphiques. Levy, John M., (2000) Contemporary Urban Planning, 5th. ed. Upper Saddle River, NJ: Prentice Hall.
- More, Thomas. (İlk yay. tarihi 1516). Ütopya.
- Moulins, N.C. (1971). The Art of Theory, Construction and Use, New York, Harper & Row.
- Ozankaya, Ö. (1979). Toplumbilimine Giriş, SBF, Basın ve Yayın Yüksek Okulu Basımevi, Ankara, s:349+.
- Özdeş, G.(1971). "20. Yüzyıla Kadar Şehirciliğin Evrimi ve İdeal Şehir Formları", Şehircilik Konferansları, 1964-1965 Yaz Yarıyılı, İTÜ, M.F. Baskı Atölyesi, İstanbul.
- Pallagst, K. (2006). Growth Management in the San Francisco Bay Area: Interdependence of Theory and Practice, Institute of Urban & Regional Development IURD Working Paper Series, WP-2006-02.
- Sezal, İ. (1981). Sosyal Bilimlerde Temel Kavramlar, Birlik Yayınları, Sözlük Dizisi, Ankara.
- Sjöberg, G. (1970). "Theory and Research in Urban Sociology", (ed.), Gutman R., ve Popence, D., Neighborhood, City, and Metropolis, Random House, New York.
- Taylor, N. (1999). Urban Planning Theory since 1945, Sage Publication, London.
- Yıldırım, C. (1979). Bilim Felsefesi, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Yiftachel, O. (1989). "Towards a New Typology of Urban Planning Theories", Environment and Planning B; Planning and Design 16.
- Zueblin, C. (1905). "The "White City" and After", A Decade of Civic Development, University of Chicago Press, Chicago.